

Ройзман В. П.

Григоренко О. П.

*Хмельницький
національний
університет*

УДК 621.787

**ДОКТОР ТЕХНІЧНИХ НАУК,
ПРОФЕСОР Р.І. СІЛІН –
ВИДАТНИЙ ВЧЕНИЙ І ПЕДАГОГ
СУЧАСНОСТІ**

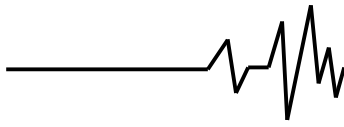
Стаття посвячена 80-летию Заслуженного работника народного образования Украины, доктора технических наук, профессора Силина Радомира Ивановича. В ней кратко описан жизненный путь юбиляра: опаленное войной детство, военные будни «сына полка», студенческие годы, научная, педагогическая, общественная и международная деятельность, двадцати - семилетняя работа на посту ректора Хмельницкого национального университета, руководство Советом по защите докторских и кандидатских диссертаций.

The paper is devoted to 80th anniversary of Honored Educator of Ukraine, Doctor of Technical Science, Professor Silin Radomir Ivanovich. It briefly describes life path of the hero of the day: scorched by war childhood, realities of war of "son of regiment", student's years, scientific, educational, public and international activity, twenty seven years occupying position of Rector of Khmelnytsky National University, heading Council on defending Doctoral and Candidate dissertations.

Особливо почесне місце серед славетної когорти видатних особистостей, що своєю невтомною, титанічною працею, яскравим розумом, організаторським талантом внесли неоцінний вклад у розвиток науки, освіти і культури в Україні і зробили нашу країну ще більш відомою у світовому співтоваристві належить автору багатьох монографічних узагальнень, підручників, посібників, доктору технічних наук, професору, академіку Академії інженерних наук, Української технологічної академії, Міжнародної академії інформатизації, Академії триботехніки, Президенту Національного комітету України з питань машинознавства, Заслуженому працівнику народної освіти України, багаторічному ректору першого вищого навчального закладу в м. Хмельницькому, раднику ректора Хмельницького національного університету, публіцисту, гуманісту, людині з енциклопедичним характером знань Радомиру Івановичу Сіліну. Радомир Іванович належить до тієї когорти українських вчених, які своєю довголітньою сумлінною й подвижницькою працею заслужили щирю любов серед колега-науковців і численних учнів та повагу серед наукового загалу і громадськості.

На думку провідного українського філософа М.Поповича, еліта формується з найбільш обдарованих і сильних особистостей, які пробиваються нагору через соціальні перешкоди завдяки творчим і організаційним здібностям, культурним і моральним характеристикам.

В новітній історії України професор Р.І. Сілін з усією відповідальністю усвідомлює, що сучасна українська освіта переживає складні і разом з тим необхідні трансформаційні процеси, які мають на меті посилити її внутрішній потенціал, зробити її самодостатньою щодо вирішення організаційних, кадрових, методичних, фінансових, матеріально-технічних питань, надати їй відповідної гнучкості, здатності оперативно реагувати на виклики часу, засвоювати передовий педагогічний досвід Європи і світу. З його повсякденної діяльності не сходять з порядку денного проблеми модернізації вищої школи України, покликаної готувати для економіки, політики, науки, освіти, культури високоосвічених, професійно майстерних працівників, наділених не лише найновішими знаннями і вміннями, а й високими гуманними якостями, гідними людини



XXI століття. Адже випускники українських університетів, які увійдуть до національної еліти, відповідатимуть за долю країни, її стандарти, просування цивілізаційним шляхом.

27 вересня 2011 р. професор Р.І. Сілін відзначає свій славний 80-річний ювілей. І справа не лише у високих нагородах, званнях і відзнаках, адже вони є лише своєрідним еквівалентом того, що зроблено вченим на ниві технічної науки і трансформації вищої освіти нашої держави в загальноєвропейський освітній простір. Радомир Іванович належить до тієї когорти українських вчених, які своєю довголітньою сумлінною й подвижницькою працею заслужили щирю любов серед колега-науковців і численних учнів та повагу серед наукового загалу і громадськості. Душевність і доброту, справжня інтелігентність і високі моральні чесноти вченого поєднуються у цій прекрасній людині з раціональністю творчого мислення. Професор Р.І. Сілін, без сумніву, є особистістю, глибоко зануреною у свою роботу й повністю відданою науці, і водночас – це вимогливий педагог і керівник найвищого ґатунку, який ніколи не знає втоми й наполегливий у всіх своїх устремліннях. Ім'я цієї непересічної постаті сучасної історії нашої держави вже не раз згадувалось в різноманітних науково-технічних виданнях, словниках, енциклопедіях. Посилання на його дослідження можна зустріти як у працях вітчизняних, так і в зарубіжних авторів. Життєва доля професора Р.І. Сіліна є цілковитим підтвердженням слів одного з найсвітліших вчених світу – шведського біолога Карла Ліннея, який підкреслював, що походить із простої родини, і писав: "З маленької хатинки може вийти велика людина".

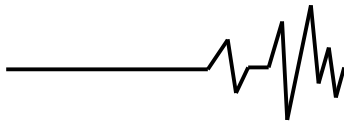
Р.І. Сілін народився 27 вересня 1931 р. в м. Курську (Російська Федерація) в сім'ї службовців. Дитинство його було обпалене війною: життя майбутнього ректора університету в Хмельницькому на той час відраховувало неповних десять років. Чорним крилом зачепив хлопчика 1941 рік, вразив його в саме серце. Батька мобілізували на фронт захищати Батьківщину, раптово помирає мати. Діти і підлітки в роки війни мужніли рано, разом з жінками і стариками заміняли чоловіків. Залишившись один в окупованому місті Радомир пише листівки із закликом вірити в повернення радянських військ. Головний лозунг: "Смерть фашистським окупантам!" "Ці листівки, - згадує професор Р.І. Сілін, - я розкидаю по вулицях, передаю своїм однокласникам від імені партизан. Батько одного з учнів, який втік з Червоної Армії, передає мій текст в СД, і мене забирають на

дзізнання. Побачивши, що ніякої партизанської групи я не представляю, мене побили до напівсмерті і викидають на задвірки".

Саме тоді я вирішив поповнити лави захисників Вітчизни, - згадує Радомир Іванович. Після звільнення від фашистів Курська підліток зустрів добрих військових людей і став проситися у топографічний загін, який знаходився на переформуванні у Воронежі. Там, після наполегливих прохань і вмовлянь, він став червоноармійцем, рядовим топографічної служби 65 моторизованого топографічного загону. В нього був автомат Калашникова, дві гранати й інша зброя. Це була специфічна військова частина, яка підпорядковувалась штабу 2-го Українського фронту. У завдання загону, в якому юний воїн пізнавав фронтове життя, входило визначення абсолютних координат і цілей противника, підготовка картографічної продукції для штабів, необхідної у розробці військових операцій. Найбільше вкарбувався в пам'ять бій на Курській дузі. «Два дні там безперервно ревіли гармати. А гул стояв такий, що не можливо було говорити. Спочатку це була війна техніки, а не людей. Та вже після того, як вичерпалися технічні ресурси, настав час для прояву величезної людської мужності, героїзму. Тоді ми це зробили. Багато загинуло людей, але все ж таки вони не зламалися, а весь час йшли вперед».

Юний Радомир звільняв Харків, Кіровоградщину, пройшов Молдавію, Румунію, Угорщину, тодішню Чехословаччину та Австрію. Звістка про капітуляцію Німеччини застала його у Відні. У червні 1945 р. Радомира Івановича було демобілізовано з лав радянської армії. У переможному 1945 р. Радомир Іванович у своїх неповних 14 років вже був нагороджений двома медалями: «За перемогу над Німеччиною у Великій Вітчизняній війні 1941-1945 років» і «За взяття Відня».

Після завершення війни продовжував навчання у школі спочатку у Курську, а згодом в старовинному українському місті Львові, куди переїхав за місцем служби батька. Першого вересня 1951 р. поріг навчальних аудиторій Львівського політехнічного інституту переступив молодий юнак. Здійснилася його мрія стати інженером. Лекції, семінарські заняття, колоквиуми, диспути захоплювали у вир студентського життя. Непомітно пройшов перший рік навчання. В заліковій книжці за результатами здачі екзаменів були виставлені тільки відмінні оцінки. Але все це давалося в результаті напруженої праці. Адже вимоги до навчання в цьому славетному вищому навчальному закладі були дуже високими.



Керівництво інституту, деканати, завідувачі кафедр вимогливо ставилися до організації навчального процесу, присікливо розглядали кожне порушення як з боку студентів так і викладачів на виробничих нарадах, зборах і засіданнях громадських організацій. Та наполегливість і зусилля давали позитивний результат. У вільний від занять час Радомир Іванович брав участь в художній самодіяльності, активно займався в спортивних секціях, виконував значну громадську роботу. Був секретарем комсомольського бюро курсу, факультету, членом комітету комсомолу інституту. Але найбільшу увагу приділяв науковій роботі.

Вже з першого курсу Р.І. Сілін був активним членом студентського наукового товариства. На старших курсах був головою СНТ інституту, учасником і призером багатьох конкурсів студентських наукових робіт інституту, України, Радянського Союзу. У співавторстві з викладачами опублікував ряд наукових робіт. В науково-дослідних лабораторіях інституту перспективний студент був своєю людиною і йому дозволялося самостійно працювати на всіх металорізальних верстатах різних типів. За роки навчання одержав добру теоретичну і практичну підготовку, отримав диплом з відзнакою. Новаторський підхід, оригінальні ідеї були продемонстровані у виконанні на замовлення Львівського велосипедного заводу дипломного проекту на тему: «Напівавтомат для нарізання різьби в корпусі каретки велосипеда». Цей механізм дав значну економію – близько 10 тисяч карбованців на рік, збільшення продуктивності праці в 4-5 разів, мав величезне значення для підприємства. Ця робота дістала схвальну оцінку науковців і здобула перше місце у всеосюзному огляді-конкурсі дипломних проектів. Майбутній професор одержав премію в сумі однієї тисячі карбованців, на які він придбав книжкову шафу та деякі інші меблі.

У 1956 р. Р.І. Сілін одержав диплом з відзнакою випускника Львівського політехнічного інституту. Здібного і перспективного молодого випускника залишають в рідному інституті на посаді асистента кафедри технології машинобудування. Як кожний справжній вчений Р.І. Сілін пройшов тривалий і складний шлях свого професійного зростання. В 1962 р. Радомир Іванович захистив в Київському політехнічному інституті кандидатську дисертацію. У 1965 р. Р.І. Сіліна на 10 місяців направляють в США, де він проходив наукове стажування в університетах цієї країни.

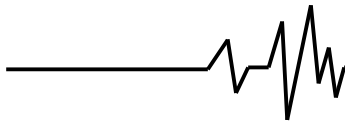
Результатом наукових пошуків став захист в 1973 р. докторської дисертації.

Ця надзвичайно актуальна в практичному значенні дисертаційна робота присвячена одній з проблем автоматизації управління виробництвом. В ній розглядаються засоби технічного забезпечення таких систем: вхідні пристрої збору і збереження первинної інформації біжучого виробництва, що суттєво впливають на достовірність отриманої інформації, і таким чином на правильність рішень, що приймає система. При цьому мова йде про автоматизацію обліку штучних виробів, коли вхідні пристрої повинні здійснювати зчитування або зчитування і розфасовку цих виробів. В ряді випадків автоматизація обліку і автоматизація зчитування і розфасовки штучних виробів передують загальній автоматизації управління і є першим етапом в цьому процесі. Крім участі в організації обліку автоматичне зчитування і розфасовка можуть входити і в процес виконання технологічних операцій, зокрема автоматичного збору багатокомпонентних вузлів чи агрегатів, наприклад при автоматичному зборі пластинчастих маслофільтрів тощо.

З 1965 р. і до останнього дня роботи у Львівському політехнічному інституті Р.І. Сілін за сумісництвом виконував обов'язки головного інженера науково-дослідної лабораторії автоматизації виробничих процесів у машинобудуванні та приладобудуванні. Лабораторія на базі власних досліджень розробляла і виготовляла дослідні зразки автоматичних машин, які згодом впроваджувалися на промислових підприємствах. Тут підібрався чудовий колектив талановитих і працездатних людей, який і створив союзна славу лабораторії.

У 1971 р. ректором Київського політехнічного інституту був професор Г.І. Денисенко, який раніше працював ректором Львівського політехнічного інституту. Він посилено запрошував Радомира Івановича на роботу в свій інститут. Тут же працює його товариш, відомий у світі вчений В.О. Остаф'єв, тому він прийняв цю пропозицію, і його документи для здійснення переходу потрапляють у Міністерство вищої освіти України. Однак тут вирішують інакше і направляють ректором в Хмельницький технологічний інститут побутового обслуговування. Так з грудня 1974 р. він став ректором ХТІБО.

За роки його керівництва провінційний інститут став визнаним у країні і світі університетом. Восени 2001 р. професор Р.І. Сілін передав ректорські повноваження своєму



вихованцеві доктору технічних наук, професору М.Є. Скибі. Такий непростий, але багатий здобутками шлях від Хмельницького технологічного інституту побутового обслуговування до Технологічного університету Поділля пройшов колектив його працівників протягом 27-ми років під керівництвом ректора професора Р.І. Сіліна.

За останні роки відзначається позитивна динаміка якісних і кількісних показників розвитку всіх основних напрямків діяльності університету. Це стало підставою для клопотання про надання Хмельницькому державному університету статусу національного. 21 липня 2004 р. Президент України підписав Указ, в якому зазначалося: «Ураховуючи загальнодержавне і міжнародне визнання результатів діяльності Хмельницького державного університету у розвитку національної освіти і науки постановляю: надати Хмельницькому державному університету статус національного».

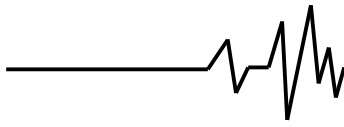
В сучасних умовах Хмельницький національний університет за підсумками рейтингу вищих закладів освіти входить до складу 10 кращих ВНЗ України. Тепер він визнаний в Україні та поза її межами як могутній освітній, науковий та культурний заклад з потужною матеріально-технічною базою, висококваліфікованим кадровим потенціалом та розвинутою інфраструктурою. У ВНЗ започатковано і успішно розвиваються 17 наукових шкіл, функціонують докторантура та аспірантура, працюють 4 Спеціалізовані вчені ради для захисту докторських та кандидатських дисертацій. Підготовка фахівців ведеться з 43 спеціальностей за 37 напрямками.

Вже впродовж багатьох років Радомир Іванович підтримує тісні ділові контакти з такими відомими в усій країні вченими і громадсько-політичними діячами як з Президентом НАН України Б. Патонем, Головою Верховної Ради України В. Литвином, Президентом АПН України В. Кременем, секретарем Ради національної безпеки і оборони Р. Богатирьовою, головою Державного агентства з питань науки, інновацій та інформації В. Семиноженком, народними депутатами України Б. Тарасюком, А. Гриценком, М. Томенком, І. Кириленком, А. Яценюком, В. Кравчуком, О. Лукашук, лідером Об'єднаної демократичної опозиції Ю. Тимошенко, колишнім послом України в США і Канаді Ю. Щербак, послом США в Україні Д. Тефтом, ректором Кам'янець-Подільського національного університету імені І. Огієнка професором О. Завальнюком, директором Центру дослідження історії Поділля Інституту історії України НАН України при Кам'янець-

Подільському національному університету імені І. Огієнка академіком Л. Баженовим, академіками НАН України В. Смолієм і П. Троньком, народним художником України М. Мазуром, керівниками сільгосп підприємств, Героями України П. Іващук, В. Петринюком, М. Шаповалом.

Професор Р.І. Сілін мав пряме відношення до становлення на Хмельниччині Народного Руху України. Початком організованих дій Хмельницьких неформалів, що було пов'язано з виникненням культурно-просвітницьких товариств, діяльність яких згодом трансформувалась в осередки НРУ, датується весною 1988 р. Центром організаційного національно-культурницького бродіння став Хмельницький національний університет, де викладачі-науковці Г. Сіренко, В. Керзюк, І. Ключ ініціювали створення культурно-просвітницького товариства «Спадщина». Невдовзі навколо «Спадщини» у Хмельницькому вже згуртувалася патріотично налаштована інтелігенція міста та ближніх райцентрів, тож товариство стало головним болем не лише керівництва інституту та його парткому, але й обкому та міськкому партії. Політична ситуація тоді на Хмельниччині, як і в усій країні, була складною. Обласний комітет партії заборонив проведення обласної установчої конференції осередків НРУ. З висоти сьогодення цього дня особливо помітно, що тоді молоді демократи недооцінювали тих ризиків, які випали на ректора ВНЗ професора Р.І. Сіліна, який попри шалений тиск на нього з боку обкомівських і міськомівських кабінетів, таки не допустив «виселення» «спадщанців» за межі свого ВНЗ. Нині вчений широкого діапазону, технічний геній, ветеран Другої світової війни, орденоносець професор Р.І. Сілін на посаді радника ректора Хмельницького національного університету плідно працює в ім'я розбудови молоді Української держави, підтримує товариські стосунки з головою НРУ Б. Тарасюком.

З іменем професора Р.І. Сіліна зв'язано становлення Національної Ради України з машинознавства, Президентом якої він є і яка представляє нашу країну в Міжнародній федерації з теорії машин і механізмів. Після розпаду СРСР Росія стала правонаступницею і автоматично залишилася в IFToMM, а новоутворені незалежні держави опинилися за межами цієї організації. Однак, невдовзі Казахстан, Білорусія, Грузія, Литва, Азербайджан, Вірменія ввійшли на самостійних правах в IFToMM, а Україна все ще перебувала за її межами, хоч наші вчені іноді і приймали участь в заходах, здійснюваних цією



Міжнародною федерацією. Керівництво IFToMM завжди розуміло, що Україна володіє могутнім науковим потенціалом, українські вчені достойні працювати в цій організації, робило неодноразові пропозиції різним відомствам вирішити питання про входження України в IFToMM. І звичайно, Україна, виявившись відсунутою від цього можливого міжнародного співробітництва, втрачала свій авторитет і вагу в світовому співтоваристві. Як з'ясувалося пізніше, з боку деяких наших великих вчених були зроблені спроби вирішити цю проблему, однак труднощі перебудови, відсутність коштів, бюрократичні перепони, ослаблена увага керівництва країни до науки, відсутність офіційного визнання і юридичного оформлення Національного комітету з ТММ не давали можливості досягнути успіху.

Щоб зареєструвати Національний Комітет (Рада), треба мати юридично зареєстровані Регіональні комітети не менш, ніж у 18 самих великих областях України, кожен з яких створюється на обласних установчих конференціях, і лише потім на Всеукраїнському з'їзді можна створити Національний комітет.

Все це вимагає чималих зусиль, завзятості і ініціативи, а головне - великих витрат не лише на організацію конференцій і з'їзди вчених, що відряджаються для участі в роботі, але і сплати податків, реєстраційних мит тощо, тобто вирішити це завдання тоді і в сьогоднішніх умовах нереально, так як держава абсолютно не бере участі в цих витратах.

В 1997 році Генеральний Секретар IFToMM Тату Лейноннен звернувся до професора Р.І. Сіліна з пропозицією взятися за створення Національної Ради України з ТММ, щоб ввійти в IFToMM.

Радомир Іванович розумів, що представництво України в такій впливовій міжнародній організації, як IFToMM, сприятиме зростанню престижу і авторитету нашої молодшої держави в світі, а розташування Національної Ради в Хмельницькому національному університеті підніме його статус в Україні і в усьому світі. І він взявся за цю роботу і вирішив проблему без бюрократичних зволікань і з найменшими витратами.

Згідно з конституцією IFToMM, Національні Ради з ТММ можуть бути створені при загальнонаціональних юридично оформлених науково-технічних організаціях. Використовуючи свій досвід роботи в Президії Співки наукових та інженерних об'єднань України (СНІО), професор Р.І. Сілін задумав створити Національну Раду України з машинознавства в структурі СНІО України, яка об'єднувала науково-технічні товариства ще з

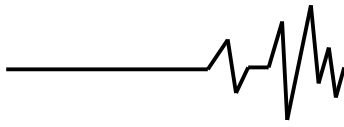
часу царської Росії і давно має всі необхідні юридичні та фінансові атрибути громадської організації вчених та інженерів.

Його ініціатива була схвалена Президентом СНІО України академіком В.І. Трефіловим і головою Виконкому професором В.С. Кривулько і на засіданні Президії та Виконкому СНІО України було прийнято рішення про створення Національної Ради України з машинознавства. Його першим головою був обраний професор Р.І. Сілін. А напередодні цієї події Радомир Іванович домогся згоди в керівництва Національної Академії Наук, Міністерства освіти і СНІО України на розташування штаб-квартири новоствореної Ради в Хмельницькому національному університеті.

В складі Ради були утворені Технічні комітети, які ввійшли до складу відповідних технічних комітетів у IFToMM. Головами декількох таких комітетів стали вчені Хмельницького національного університету: професор Я.Т. Кініцький - голова комітету з історії машинознавства, професор А.Г. Кузьменко - голова комітету з тертя і зносу, професор В.П. Ройзман - голова комітету з динаміки роторних систем. Іншими комітетами керують професори з Києва, Івано-Франківська, Черкас.

Після створення Ради та її Технічних комітетів професор Р.І. Сілін почав переговори з керівником федерації про умови входження України в ряди IFToMM і успішно їх завершив. Україну звільнили від вступного внеску, а річний призначили найменший - 250 американських доларів, на відміну від 3000 доларів, наприклад, для Росії. Голосування за прийняття України було проведено поштою, не чекаючи чергової Асамблеї IFToMM. Так Україна, завдяки титанічним зусиллям професора Р.І. Сіліна, стала членом цієї поважної міжнародної наукової організації.

Професор Р.І. Сілін вдало поєднує педагогічну діяльність з науковою. В значній мірі саме завдячуючи наполегливості Радомира Івановича в галузі наукових пошуків відзначається позитивна динаміка якісних і кількісних показників розвитку всіх основних напрямків діяльності університету. В університеті діють 17 наукових шкіл. Науковий рівень цих шкіл засвідчує проблемність тем та науковий імідж керівників. Професор Р.І. Сілін вже впродовж багатьох років очолює наукову школу «Теоретичні основи напружено-деформованого стану контактуючих тіл». Він є головою Спеціалізованої вченої ради для захисту докторських і кандидатських дисертацій



з спеціальностей 05.02.02 – машинознавство, та 05.02.04 – тертя та зношення в машинах.

Він став бажаним доповідачем на вітчизняних і міжнародних наукових конференціях. Вчений гідно представляв Україну з науковими доповідями на всесвітніх конгресах, конференціях і інших міжнародних наукових форумах у США, Англії, Франції, Німеччині, Японії, Китаї, Австралії, Ізраїлю, Швейцарії, Норвегії, Фінляндії, Іспанії, Італії, Канаді, Чехії, Бразилії, Аргентині, Болгарії, Єгипті й інших країнах. Професор Р.І. Сілін достойно представляє на таких міжнародних форумах нашу країну. Він відразу звертає увагу до себе керівників делегацій вільним володінням англійською мовою, ерудицією, глибоким знанням питань, що обговорюються. Він вміє бути цікавим і привабливим для інших. Його слухають з особливою увагою, коли він говорить про проблеми машинознавства, про комп'ютеризацію, торсійні поля, вищу школу, освіту взагалі і про наш університет зокрема, Україну, Поділля, історію, мистецтво. Його знають і шанують такі добре знані в своїх країнах і в наукових колах світу вчені як Р. Коуп і Б. Бушан (США), А. Морецький, С. Питко, Л. Добжанський і М. Щерек (Польща), К. Фролов, І. Блехман, В. Потураєв і І. Гончаревич (Росія), Л. Сосновський (Білорусь), І. Гарбар (Ізраїль), Е. Сантнер (Німеччина), П. Джост (Великобританія), Ф. Франек (Австрія), А. Зелений і Я. Суханек (Чехія), Ю. Подгурскас і К. Рагульскіс (Литва), Е. Лавендел (Латвія) та інші.

За підручниками і навчальними посібниками професора Р.І. Сіліна навчаються студенти не тільки Хмельницького національного університету, а й багатьох інших ВНЗ країни. Спільно з професором Вашингтонського університету Р. Коупом видав два навчальних посібники з практичного менеджменту. Значний науковий резонанс міжнародної наукової спільноти викликали книги Радомира Івановича «Людина і Всесвіт» (2007) та «Взаємозв'язок Всесвіту і Людини» (2009). Обидві праці присвячені взаємодії людини і всесвіту, їх взаємовпливи, покликання людини. Стверджується, що в світі править інформація і інформаційним середовищем є торсійне поле всесвіту. В цих працях розглядаються проблеми, які виникають перед людством, ідеї, передумови і результати впливу людини і природи. На ці дві книги з'явилися схвальні рецензії в авторитетних світових виданнях, вони перекладені багатьма мовами світу.

У 1981 р. професор Р.І. Сілін в складі делегації України брав участь в міжнародному конгресі ЮНЕСКО з питань технології освіти.

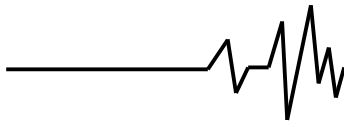
На початку XXI ст. ім'я видатного вченого сучасності з міста Хмельницького облетіло весь світ. У 2000 р. Американським Біографічним Інститутом він обраний членом дослідницької Колегії Радників цього інституту Людиною року, а Кембріджським Біографічним Центром (Англія) Людиною тисячоліття. В цьому ж році ім'я вченого вносять до еліти Міжнародної академії інформатизації. В наступному році професора Р.І. Сіліна призначають особистим Радником Генерального директора Міжнародного Біографічного Центру Кембриджа і вводять до складу 500 світових лідерів впливу.

Професор Р.І. Сілін - досвідчений вихователь наукових кадрів. Під його керівництвом захищені 41 кандидатська і 24 докторських дисертацій. Наукова діяльність професора Р.І. Сіліна гідна подивування. Його роботи підготували ґрунт для багатьох відкриттів. Перелік його наукових праць містить понад 400 назв. Частина з них опублікована за кордоном. Багато з них стали класичним надбанням світової науки. Науковий авторитет професора Р.І. Сіліна стрімко зростає з роками напруженої праці. 15 квітня 1993 р. Указом Президента України «за вагомий особистий внесок у розвиток і впровадження наукових досліджень та підготовку кадрів» йому присвоєно почесне звання «Заслужений працівник народної освіти України».

Наприкінці 1999 р. за особистий внесок в розвиток вітчизняної науки, підготовку висококваліфікованих фахівців для підприємств, установ та організацій міста, створення та розбудову першого в місті ВНЗ дванадцята сесія міської Ради присвоїла доктору технічних наук, професору Р.І. Сіліну звання «Почесний громадянин міста Хмельницького». Повідомлення про це було зустрінуте серед викладачів і студентів університету з великою радістю, адже так місцева влада оцінила багаторічну службу на посту ректора цієї неординарної постаті.

Попри великі наукові здобутки, державні нагороди, Радомир Іванович залишається взірцем скромності для своїх підлеглих. Високий професіоналізм, наукове сумління і принциповість, чітка громадянська позиція, вимогливість у поєднанні зі щирістю і доброзичливістю притягують до Радомира Івановича як його колег, так і студентську і аспірантську молодь.

Загартований війною, як і багато його ровесників, Радомир Іванович завжди йшов уперед. Нині він розмірковує над проблемами та перспективами нашої держави. Вважає, що не лише нам треба вчитись у Європи, а і Європі



є чому повчитись у нас. Радомир Іванович боляче реагує коли події 1941-1945 рр. висвітлюють у неправдивій, викривленій інтерпретації. Дуже важливо сьогодні, наголошує він, навчитися говорити і сприймати правду про війну. Так, Перемога далася ціною великих зусиль, мільйонів людських життів, але від того вона не перестала бути Великою Перемогою. Чи міг бути іншим цей шлях? Радомир Іванович упевнений, що ні, адже інший шлях тоді означав здатися ворогові, зрадити Батьківщину і піти знеславленими з поля бою з піднятими руками. Не секрет, що траплялося на фронті і таке. Але більшість солдат обрали шлях мужності й слави, виявили неабиякий патріотизм і героїзм, залишили по собі й передали наступним поколінням світле почуття незламної людської душі, їхній подвиг.

Наукова, педагогічна, громадська і організаторська діяльність професора Р.І. Сіліна органічно поєднується з духовним багатством його душі. Він уважний і спостережливий природолюб, уважно стежить за всіма подіями суспільно-політичного життя країни, читає багато літератури на історичну тематику. Приятелюючи протягом багатьох років з своїм колегою, можемо цілковито засвідчити, що в житті Радомир Іванович є надзвичайно простою, щирою, з великим і добрим серцем, чесною й благородною людиною.

Ректор Хмельницького національного університету доктор технічних наук, професор, академік, член-кореспондент АПН України М.Є. Скиба, характеризує професора Р.І. Сіліна як науковця, педагога і людину, зазначає: "Йому притаманні природний талант керівника, виняткова працездатність, цілеспрямованість, висока суспільна активність, вимогливість у поєднанні з доброзичливістю і сердечністю у спілкуванні з людьми. В кожному із своїх працівників він знаходив те краще, що без сумніву є в кожній людині, тільки його потрібно побачити і розвинути. Радомир Іванович – організатор високого рівня, тонкий психолог, особистість, яка своїми рішеннями, вчинками, способом життя, ставленням до людей стверджує свій високий авторитет. Винятково доброзичливе ставлення до людей створило довкола нього атмосферу глибокої шани. Оптимізм, розуміння проблем сьогодення, прогресивне мислення, невтомна результативна праця є головними рисами життя цього видатного організатора вищої освіти в Україні. Професор Р.І. Сілін є тим вченим, хто визначає науковий і моральний авторитет університету, його творчий тонус і шляхи розвитку".

Не вік людини визначає її, а людина – своїм життям, своїми справами визначає епоху. Держава високо оцінила бойові, наукові і педагогічні заслуги свого славного сина. Серед більш як двадцяти державних нагород є орден «Отечественной войны II степени», «За заслуги» III ступеня, «За мужність». Якби професор Р.І. Сілін прикріпив до свого піджака всі нагороди, якими він відзначений за своє подвижницьке життя, їх було б не менше, ніж в прославленого полководця. У таких людей, як професор Р.І. Сілін, життєвий принцип: якщо штурмувати, то лише вершини, якщо ставити завдання, то лише реальні і неодмінно домагатися їх виконання, уміти повноцінно жити й завжди залишатися людиною. Кожний день цей сивочолий, але енергійний і, як завжди, сповнений творчими планами професор проводить серед своїх колег, студентів, аспірантів і здобувачів. Все свідоме життя Радомир Іванович робить все залежне від нього, щоб достойно прислужитися українському народові, розвитку освіти і науки. Він збагатив науку важливими і цінними відкриттями, став всесвітньовідомим вченим, авторитетним дослідником, активним громадським діячем, мудрим педагогом, патріотом рідної землі. Він уособлює собою кращі риси українського народу, заслуживши загальне визнання наукової громадськості як подвижник науки. Таким вченим, як доктор технічних наук, професор Р.І. Сілін, по праву могла б пишатися кожна країна. Він зробив для популяризації у світовому співтоваристві міста Хмельницького стільки, що заслужив глибоку пошану у його мешканців як талановитий вчений, педагог і патріот. Великий життєвий досвід, професіоналізм та прекрасні якості цієї людини ще довго слугуватимуть добрим справам на благо України. Його життя і діяльність є і залишатимуться надалі гарною школою формування яскравої особистості, потужного освітнього менеджера, визначного вченого і патріота, неперевершеного наставника студентської молоді, а також державно-політичного служіння народові. Нехай для реалізації наукового, організаторського і людського потенціалу цієї видатної постаті новітньої історії України – величезного національного надбання – небесні і земні сили відпустять ще багато років життя-горіння, за які Вам, вельмишановний Радомире Івановичу, будуть уклінно вдячні і сучасники, і нащадки. Такою людиною, як доктор технічних наук, професор, академік Р.І. Сілін, по праву може пишатися кожен народ.